

Nr 328.

Af herr **Eriksson** i Grängesberg, om upphäfvande af Konungens rätt att upphöja i adligt stånd samt förläna friherrlig och greflig värdighet.

I en af mig i denna kammare och af herr M. Hellberg inom Första kammaren väckt motion, ha vi hemställt, att ridderskapets och adelns vetorätt mot af Konung och Riksdag fattadt beslut om förändring eller upphäfvande af dess privilegier, måtte upphöra.

Detta yrkande, som omfattar de nuvarande adelsmännens grundlagsstadgade företrädesrättigheter framför andra medborgare, står enligt vårt förmenande i fullaste samklang med den allmänna rättsuppfattningen i vårt land, som icke vill ge börderna några som helst lagfästa företrädesrättigheter. Om nu dessa privilegier äro stridande mot en allmän folkmening, synes mig lika uppenbart, att nya adelsutnämningar icke håller ha någon folkmening för sig. Jag anser mig därför böra komplettera ofvannämnda motion med ett yrkande om borttagande af Konungens grundlagsenliga rättighet att utnämna nya adelsmän.

Konstitutionsutskottets andra afdelning vid 1812 års Riksdag anför, att ändamålen med adelskapsinrättningen i Sverige icke vidare kunna vara flera än följande tvänne: »det ena, att lämna en utmärkt förtjänst en belöning genom ett anseende i opinionen, och det andra, att bibehålla ett tillräckligt antal medlemmar inom det med en konstitutionell röst begäfvade riksstånd, som bär namn af ridderskapet och adeln.»

Det senare af dessa skäl är förfallet genom antagande af vår nuvarande riksdagsordning. Om det första skälet möjligen kunde ha någon betydelse för ett hundra år sedan, saknar det i våra dagar allt värde. Om t. ex. den nyligen aflidne författaren Gustaf Fröding blifvit introducerad

å riddarhuset, tror då någon, att hans anseende i allmänhetens ögon därigenom blifvit större? Folkmeningen behöfver icke i vår tid vägledas af adelsbref eller ordenstecken, då den värdesätter snillet och den utmärkt förtjänste medborgaren.

Jag vill därmed ingalunda påstå, att det icke finns människor äfven i våra dagar, som värdesätta andra efter deras börd eller titlar, liksom ock människor, hvilka kritisera, därför att de hört andra göra så, men hvilkas kritik skulle förstummas, om den tadlade hade officiell hallstämpel. En utmärkt persons förtjänst förringas dock icke i någon mån därför att sådana människor icke kunna inse hans storhet.

Alldeles orimligt är att i lag medge vissa personer sociala eller privilegierade företräden därför att någon af deras förfäder varit en framstående medborgare. Den afgörande frågan är icke hvem som är den eller dens far eller mor, utan hvad han själf förmår, hvad han gjort och verkat i det enskilda eller det offentliga lifvet. Vårt land är i stort behof af begåfvade, idoga och intresserade män och kvinnor, som främst se till att göra nytta, men kan utan olägenhet undvara dem, som främst sätta värde på sin ärfda sociala ställning.

Det här berörda spörsmålet har varit föremål för riksdagens behandling vid fyra föregående tillfällen sedan nya representationsskicket genomfördes, senast år 1908. Det kan då synas, som om man icke borde upprepa ett yrkande, som så sent af Riksdagen blifvit afslaget. Men då jag förmenar, att grundlagen i görligaste mån bör stå i öfverensstämmelse med den allmänna meningen i landet, dristar jag mig att ånyo vid denna, den sista Riksdagen i perioden, bringa frågan på tal.

Jag tillåter mig därför föreslå,

att Riksdagen till vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande förslag till ändrad lydelse af §§ 37 och 39 regeringsformen:

§ 37.

Riddarhusordningen, som fastställes etc. — — —
— — besluta.

§ 39.

Vill Konungen utrikes etc. — — —; dock må han ej riddarvärdighet utdela; äfvensom alla etc. —
— — 91 § stadgadt.

Skulle konstitutionsutskottet gilla innebörden i denna motion, men finna, att paragraferna böra formuleras på annat sätt, tillåter jag mig hemställa, att utskottet måtte framställa förslag därom.

Stockholm den 1 mars 1911.

Bernh. Eriksson.
